

Korte deductie, daer in verthoont wert in welcker voegen de provincie van Hollant, het Neder-Sticht ende de stad Utrecht tegens alle invasien des vyandts kan gedefendeert werden, sonder nochtans der selver landen door het water te doen ondervloeyen

<https://hdl.handle.net/1874/234931>

KORTE

DEDUCTIE,

Daer in vertoont wert, in welker voegen

De Provintie van Hollant,

het Neder-Sticht ende de Stadt

UTRECHT

Tegens alle Invasien des Vyandts kan gedefendeert werden, sonder nochtans der selver Landen door het water te doen onder-vloeyen.

Aengewesen door

HUGO RUTSCH en BARNARD de ROT, Ingenieurs.

TOT UTRECHT,

By CORNELIS van VECHTEN, Boeck-verkoper woonende op de Oude-Gracht, by de Romer-borger-brugh. Anno 1674.

Lsoo ons onderschreven Ingenieurs, *Hugo Ruysch* ende *Barnard de Roy*, aenstonts naer dat den Vyant de Stadt Utrecht verlaten hadde, door sijne Excell. den Heere *Grave van Waldeck*, *Velt-Maerschalck* &c. gelast is de Ingenieursdienst in de Provintie van Utrecht waer te nemen; ende te overleggen, alles wat tot des selfs securiteyt soude kunnen dienen, om in gevolge op approbatie van Sijn Hoogheydt te doen in 't werck stellen.

Soo ist dat wy ampts halven, onder andere dienstigh geacht hebben aen sijne Hoogheydt kortelijck te vertoonen, in welker voegen de Provintie van Hollant, met het vruchtbaerste deel van de Provintie ende de Stadt Utrecht, tegens alle invasiën des Vyants in toecomende soudē kunnen gedefendeert en bewaert worden, sonder der selver Landeryen te inunderen, en datop de navolgende wijze:

Eerstelijck staet te considereren dat uyt de Reviere de Leek by *Vreeswijck*, anders ghenamt de Vaert, een Considerabel Canael gegraven is, tot aen de Stadt Utrecht toe, genaemt den Vaertsen Rijn, doorgaens 12. Roeden breedt, en 7. a 8. Rijnlantse voeten dryvent water diep.

Dat oock de Reviere den Rhijn eertijds boven *Wijck* te *Duerstede* sijn cours genomen heeft voorby Utrecht, *Woerden* en *Leyden* tot in de Noordt-zee. Volgens den Loop van den jegenwoordigen *Crommen Rhijn* 3. a 4. en ontrent *Utrecht* 5. Roeden wijdt, en 4. a 5. voeten diep is.

Dat wijders van *Schalckwijck* af by de *Heul* een Canael gegraven is; loopende tot in de voorgenoemden Vaertsen Rijn, niet verre van den *Bongenaer*, wijt ontrent 3. Roeden, diep 5. a 6. voeten.

Dat

Dat door de voorsz. drie Canalen de meeste Landen ende 't gebergte van het Boven-Sticht haer water moet exonereren. Als Amerongen, Leersum, Doorn, Driebergen, Seyft, Overlanghboeck, Neerlangbroeck, Koten, Werckhoven, Veghten, Schalckwijk, 't Goy, 't Wael, Honswijck Houten; gelijk sulcx breedt aangewesen werdt op de Caerte, daer van by ons gemeten gemaect ende overgelevert.

Dat de voorsz water-gangen opgestopt sijnde, hare hooghte van water ordinaris de selve is, ende een gemeen water op de Leck sijnde, namentlijk 5 voeten, 't welke op die Reviere een middelbaer water is, soo is 't water in de voorsz Canalen 4 voeten lager, als die van 't water in de Reviere de Lek, gelijk sulcx by experientie ons bekent is, en ooghenschijnlijk tot Wijck ende de Vaert aen de Sluysen ghesien kan worden.

Dat door de voorsz twee Canalen, en des noot synde door 't derde, in gevalle door de Leckendijk by de heul een bequamen Duycker van 8 voeten wijdt ende 6 voeten hoogh gemaect wierde, soo veel hooghte van water op de binnenlanden voorsz kan ingelaten werden, als 't water in de Leck hooger is, als 't water der voornoemde watergangen.

Waer uyt dan volght dat alle de Landen, die nu maer 3 voeten boven het tegenwoordige water der geseyde Canalen sijn, aldan sullen wesen geinundeert, en d'andere Landen tegenwoordigh 4 en 5 voeten boven water sijnde, dras sullen staen.

Ende alsoo by naer geene Landen, te reecken van de Vaert afover de Wiers, Wulven, Heemstede, Jutphaes, Leegh en West-raven, ende soo voortslanghs d'Ooft-zyde van den Vaertschen Rhy, achter Abstede ende het Oudtwycker-velt om, tot aen de Biltische Steenstraet toe, gevonden werden, als die maer 2 a 3 en 4 voeten boven het water sijn, sal in gevolge het gantsche voornoemde destriect, door het water dat soo wel

door de verhinderinge van sijne natuerlycke exoneratie, als door het inlaten van het water uyt de Leck door de voorfz Canalen onder gefet werden.

Welcke inundatie noch foo veel confiderabelder fijn fal, als het water in de Leck hooger is, als het gemeyne water van 5 voeten hier voren gefet, het welcke door aentekeninge van vele jaren bevonden is te fyn 10. 12. ende meer voeten.

Ende dat nimmer eenige Maymaenden fyn gepaffeert, of de Riviere verheft fich door het smelten van de sneeuw op de berghten tot de voorfz hooghte.

Sijnde daer en boven feer confiderabel, dat door ondervindinge het verval van 't water in de Leck, tot Wyck te Duerfede, gerekent op fyn laaghfte, ende gelyck met den bodem van de Heul tot VVijck voorfz. op 6 voeten gereeckent wert, fulx dat als maer 3 voeten waters op de Leck by VVijck is, ende dat het verval van 6 voeten daer by gereeckent wert, als dan het ingelaten water ontrent Utrecht ten minften 6 voet hoger fal fijn, als het ordinaris nu op Stadts peyl is.

Twelck fo veel gevoegelijcker en van meer effect soude wesen ingevalle den bodem van de voorfz Heul tot Wijck met den bodem van de Leck gelijk geleyt wierde.

Omme nu 't felve ingelaten water op de voorfz. Landen te behouden soude nodich fijn een fuffifante Cade te leggen van de Vaert af op den Dijck of Jaag-padt ten westen langs den Vaertfen Rijn tot Utrecht toe, ende dat ter hoochte ende dickte dat de felve bequamer het in te laten water can keeren.

Voorts soude den Loop van 't water uyt den Vaertfen Rijn door den Yffel naar Hollandt belet moeten worden, door het opboejen vande Sluyfen aldaer gelegen, ende dat ter hoochte vande voorfz. te leggen Kade.

Desgelijx souden sommige cleyne waterlofingen tusschen de Vaert en Utrecht, des noot sijnde ten eynden als vooren afgedamt moeten worden.

Voorts soude het water, 't welcke nu sijn loop heeft door de nieuwegegraven Graften tot inde Leytse Vaert, ontrent de Brug by 't huys vande Commissaris, door een Dam moeten belet werden.

Soude wijders nodich wesen datter tusschen de bruggen over den Vaertsen Rhijn by de Tollesteech-Poort, ende het Veer een bequame Sluys geleyt wierde, ter wijtste als aen de Vaert, ende ter hoochte om 7 a 8 voeten water te connen behouden, ende de Scheep-vaert niet te beletten.

Insgelijcks soude nodich wesen datter een Sluys geleyt wierde voor aen in de Crommen-Rijn, daer die in des Stats-Graft valt, om het afcomende water uyt het boven-Stricht, als mede het gene door de Heul by 't Casteel te VVijck uyt de Leck inden Crommen-Rhijn soude ingelaten connen worden, op te stouwen.

Welcke Sluys ten minsten 7 a 8 voeten waters behoort te connen houden, ende soo wijt behoort te sijn dat het ordinaris Vaertuygh van den Crommen-Rhijn daer door bequaem kan passeren.

Oock soude men de doorsnijdinge, die inde Stats-Cingel van Utrecht is gemaect, tot uytlofing van 't water in de nieuwe Min, met een schutting moeten ophouden.

Het Rijn-water aldus gestopt sijnde op de voorn: plaetsen, soude geen ander doortocht hebben als door de Gilt-brugh inde Oude-Vecht, welcke passagie insgelijx door een Schut of cleyne Sluysken belet soude moeten worden, om naer gelegentheyt de hoochte van 't water, dat tussen de Steen straet ende den Leckendijck staet, te connen verminderen, om sich daer van te

dienen inde andere beneden Landen tusschen de Steen-straet langhs de Oost-zijde van de Vecht tot Naarden toe.

Ende aengesien de Steen-straet vande Gild-Poort af tot een stuck weechs voor by Vreedendael te laeg is, so soudemen de selve aldaer met het leggen van een Kade op den Somer-wegh langs de Zuyd-zijde vande voorsz. Steen-straet moeten verhoogen.

Oock soude dienstich wesen de deuren vande Sluys; by de Biltse-Molen in tijt van noot te amoveren; om daer door het water, staende in Landen vande Bilt, Seyst en Driebergen tot voor de Stadt Utrecht te doen afcomen.

Aengewesen sijnde in welcke voegen de Landen gelegen tusschen den Leckendijck ende de Biltse Steen-straet connen gennundeert werden; Staet wijders aen te mercken, dat ooc de Advenuen en den Leckendijck inpassabel gemaect moeten werden waer toe dan eerst de Vaert dient gefortificeert te werden met een besloten Royael Fort, so wel om te beletten dat den Vyant over den Leckendijck niet en avancere, als ooc om de Sluyfen ende het inlaten van 't Leck-water in ons gewelt te houden ende dat onder correctie van beter oordeel conform het dessain daar van by ons overgelevert.

Ende op dat de Sluys aen den Yssel niet en manquere van defentie, soo soude men het Fort, aldaer by de Fransen begost te maken, in volcomen postuer kunnen brengen, ofte, met geringe onkosten 't selve een weynich verbeteren.

Op de passagie vande Jutphaer-brugh aen de Oost-zijde dient mede een bequame buyten-post geleyt te worden.

Men soude oock om dat de wachten niet te verre van malcanderen souden gesepareert sijn, tusschen Jutphaes en Utrecht even beneden de VVay-kuyl, naer Uytrecht aen te reekenen een bequame Redoute dienen te leggen.

Voor

Voor de Tollesteech-Poort van Utrecht dient een forme van een Retrenchement geleyt te werden, ende voor 't selve behoren de hoge Landen sodanich afgegraven te werden datmen die can inunderen, mitsgaders om het Leck-water, met het water vanden Crommen-Rijn communicatief te maecken, ende voorts boven de Stadt om te leyden.

Soude oock niet ondienstlich sijn d' Oost-zijde vande Stad Utrecht vande Tollesteech-Poort af tot de Weert-Poort toe in behoorlijke defentie te brengen, waer van by aperte memorie ende Caerte daer toe dienende bericht sal gedaen werden, in wat voegen sulx met de minste costen can geschieden.

Ende om altijd water door den Crommen Rhijn te kunnen trecken uyt de Leck, soude noodigh wesen het Kasteel en de Stadt VVijk te Duerstede in behoorlijk postuer te brengen.

Op de Biltse Steen-straet behoort tot defentie en verhinderinge der passagie een bequaem Fort of ten minsten op 't eynde der inundatie een geavanceerde poste geleyt te werden.

Alle de Landen aen de Noort-zijde vande Biltse Steen-straet sijn meest laeg ende inundabel door 't overvloedige water datmen soude trecken uyt de Riviere de Leck door de voorn: Canalen, te weten vande Blau-Capel af tot aen de Vecht toe.

Oock sal nootsaeckelijck moeten geleyt worden een suffisante Redoute op de wech vande Blauw-Capel naer Utrecht toe, ende dat by de brug, die over d' oude Vecht gaet achter de Drilleweyde.

Het Schut van 't Swarte-water by de Molen van de Cruyf moet mede opgehoocht werden, om het afcomende water uyt Oostveen op de lage Velden te behouden.

Op de Loevenhoutse wech, comende van de Gagelaf dient mede een buyten post gemaackt te werden. Van

975708. Van gelijcken moet het afcomende water uyt Westbroeck ende Achtienhoven tusschen Utrecht ende de Clop opgehouden werden.

Voorts so moeten alle waterlofsingen ten Oosten inde Vecht exonererende vande Clop af tot voor by de Nieuwersluys, alse by Zuylen, Maersfen, het swarte Vercken, Veer ende Mijnder-Sluyfen &c. gestopt werden, om also het water inde lage Landen beoosten de Vecht te connen behouden.

Sal mede nootfaeckelijck wesen het Sant-pat langs de Vecht alwaer 't selve te laeg is, te verhogen, ende wert voor als noch onnodich geoordeelt eenige verdere Wercken tusschen de Clop ende Nieuwersluys te maecten, also d' Advenuen, des noot sijnde, lichtelijcken met Traversen connen afgesneden werden.

Vande Nieuwersluys tot aende Naerder-meer toe, sijn ten Oosten vande Vecht alle lage geinundeerde Landen, soude derhalven nodich sijn de Cade langs de Vecht gaende, sodanich te versien dat het water vande Landen inde Vecht niet en comt te lopen.

Waer uyt dan volgen sal dat het water ingelaten sijnde uyt de Leck op de Landen beoosten den Vaertsen-Rijn ende de Vecht, ende de passagien versceekert d' inundatie so considerabel sal sijn dat daer door den Vyant d' aencomste tot de Stadt Utrecht ende de verdere Intocht sal belet werden.

Ende sullen door 't verhogen der voorn: Dijcken of wegen alle de Landen ten westen den Vaertsen-Rijn ende de Vecht met geen water geincommodeert werden.

Belangende eenige verdere saecken aengaende het geral der Militie en besettinge tot versceekeringe der voorn: passagien, daer en wert om seeckere redenen hier van geen verhael gedaen.

E Y N D E.